

De Heraut

van de

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 28 Juni 1881 (Staatsblad No. 124)

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden.
Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van het blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE, Abonneementen en Advertenties aan de ADMINISTRATIE: Bureau: Warmoesstraat 96, te Amsterdam.
Insendingen, die later dan Donderdag 's namiddags te 12 uren worden ontvangen, kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Zondag 1 Januari 1911. N°. 1722.

Abonnementen: franco aan huis, per drie maanden f 1.20, voor België per jaar f 5.30, voor buitenland en Ned.-Indië per jaar f 8.30, vooruitbetaling. Afzonderlijke nummers f —.10. Abonneementen worden aangecomen door het Bureau te Amsterdam, Boekhandelaars, Postdirecteuren enz.
Advertenties: van 1 tot 6 regels f 1.20, voor elke regel meer f —.20. Aanvragen en vermelding van liefdegaven f —.12 per regel.

„Gezette tijden”. [OUDE JAAR].

En God zeide: Dat er lichten zijn in het uitspannel des hemels, om scheidende te maken tusschen den dag en tusschen den nacht; en dat zij licht te teekenen en tot gezette tijden, en tot dagen en jaren.

Gen. 1: 5.

Ook onze Oudejaarsdag is een tijd, dien God heeft ingezet. Menselijke afspraak moge den precieseren dag nader geregeld hebben, en naar gelang we hier of in Indië leven, moge er verschil in uren zijn, maar de jaarverdeling als zodanig is rechtstreeksch uitvloeisel van Gods almachtige schepping. Op zijn machtswoord zijn de lichten in het uitspannel des hemels gaan glanzen, en deze hebben niet alleen scheidende gemaakt tusschen den dag en den nacht, maar ze zijn tegelijk door God gesteld „tot teekenen en tot gezette tijden, en tot dagen en jaren.” De Sabbath is van God, gegrond als hij is in het zesdaagsche scheppingswerk; de verdeling der maanden is van God door den omloop van de maan om onze aarde, en in Israël schalde bij elke nieuwe maan de barmhertigheid van de aarde, en in Israël langs bergen en dalen. En zoo nu ook is de verdeling in jaren door God zelf in ons zonnestelsel vastgelegd. Gelijkelijk in den Regenboog de zeven kleuren uit het één wit van het Licht opglanzen, zoo ook wel het talloos tal van jaren uit het eeuwige zijn op. Bij den stand van ons leven hier op aarde voegt niet de eeuwigheid, maar de tijd. We zijn als kinderkeus geboren, opgegroeid tot jongelingen en maagden, straks volwassen en gerijpt tot den mannelijken leeftijd. Altoos verandering, nooit stilstand. Gestadige ontwikkeling, nimmer dezelfde gebleven. Die Heere onze God is Jehovah, d.i. Ik zal zijn die Ik zijn zal. Maar het creatuur wisselt, verandert, gaat telkens in nieuwe toestanden over, en in die overgangen ligt de tijd, een tijd, dien niet wij hebben uitgedacht, maar dien God uit zijn eeuwigheid voor ons in het leven riep, omdat 't zoo bij onze natuur hoort, en omdat wij dien gestadigen overgang en voortgang niet missen kunnen. En dit tijdsbestel, deze ordinantie van den tijd, ging niet uit van een gebod, maar van de schepping zelf. Dat onze aarde zich om haar as wentelt, geeft het opgaan en ondergaan der zon en hiermee den dag en den nacht. En dat diezelfde aarde haar loop om de Zon volbrengt geeft de verdeling van jaar op jaar, tegelijk met de afwisseling der seizoenen. Sinds we de laatste maal ons Oudejaar vierden, hebben we met heel deze wereld weer dien onmetelijken tocht van bijna duizend miljoen mijlen volbracht, en nu keeren we dezen avond weer juist op hetzelfde punt in het lichtrijk terug, waar we nu een jaar geleden aankwamen, en vanwaar we den nieuwen tocht in het nu volende jaar aanvingen. Het is alsook niet de mensch, die zelf dezen dag bepaalt, en ons dezen avond tot een avond der gedachtenis maakt, maar het is de Heere onze God, die ons met heel deze aarde die 365 dagen lang in dit rusteloos jagen meemaakt, en ons nu weer op hetzelfde punt brengt, waar we ons vroeger op elken Oudejaarsavond bevonden, en die, alzo de zinnen gezeteld tijdstippen, ons oproept om ook nu weer den keer in ons leven te bedenken. Zoo is Oudejaar niet maar een gezinsgedachtenis, noch een familie-herdenking, maar een instelling die God zelf in ons leven heeft ingezet, en die ons oproept voor zijn heilig aangezicht.

Ge hebt nog een tweede jaarindeeling, die terugkeert met de herdenking van den dag waarop ge geboren zijt, en ook die is van uw God, want ook de dag van uw geboorte was door uw God bepaald, gelijk ook de dag van uw sterven in zijn Boek geschreven staat. Maar al is de spanne tijds, die op uw jaardag en op Oudejaar doorloopen is, de eene aan de ander volkomen gelijk, er ligt dit verschil tusschen, dat op jaardag de mijlpaal, waarvan ge afreken, begon toen ge 't eerst in uw wig werd meergeleegd, en dat op het Oudejaar de loop aflegt van het oogenblik, waarop de Schepper van hemel en aarde geheel ons Zonnestelsel op gang bracht. Bij de herdenking van uw geboortedag is het een kleine kring, die zich om u als middenpunt vereenigt, om uw geluk te prijzen dat ge gespaard werd, en u zegen toe te bidden voor het jaar dat komt, maar op den Oudejaarsdag is er herdenking in heel den kring van dit aardsche leven, en van dit aardsche leven in verband met de lichten van het uitspannel, en door dat licht van het uitspannel met geheel het bestel onzes Gods over de Schepping waarin Hij ook ons het aan-

schijn gaf. Zoo hebben we de weekindeeling, om rythmisch na elke periode van volgenden arbeid te rusten; zoo brengt de maan ons de onderscheiding van de opeenvolgende maanden; zoo genieten we de herdenking van onze geboortedag als terugblik op ons persoonlijk leven, en zoo ook staan we op Oudejaarsavond voor de poorte van een geheel nieuw tijdsverloop dat beginnen gaat. En dit alles is niet uit ons, het zijn al gezette tijden die onze God voor ons heeft ingeset, en vastgezet. Telkens een andere keer in den tijd, waarvan de nachtegaal, al doorleefte hij 't mee, niets merkt, en waarvan zelfs de trekvogel, al maakt hij de seizoenen mee, niets bespeurt; maar een keer in den tijd die ons als mensch toesprekt, omdat onze God er ons het besef van inprentte, en die ons oproept tot gedachtenis omdat we in den tijd geboren, en in den tijd heel ons leven doorlopende, toch geroepen zijn voor de eeuwigheid, en eens in die eeuwigheid de vrucht, den oogst van ons leven in den tijd zullen indragen. En dit nu is het wat aan den Oudejaarsavond voor ons zoo hoog en ernst leent. Wie niet dieper tast, moge op dien avond zijn schot afvuren als om het oudejaar uit- en het nieuwejaar in te luiden. Wie niet hooger mikt dan het persoonlijk leven moge op dien avond in vriendschap saamkomen, om aan den feest-disch den overgang te vieren met den jubel dat men nog leeft, dat men er nog is. Maar wie hooger kent, voelt meer, voelt den prikkel en den drang tot ernst, die bij het middernachtelijk uur van Godswege door zijn ziel trekt. Hem is Oudejaarsavond een avond van dankzegging, een avond van gebed om de hulpe Gods, een avond ook van verantwoording over het jaar dat omleefte en van verantwoordelijkheid voor het jaar, dat zijn loop begint.

Oaze jaren zijn zoo weinige in getal. Ze zijn er bijna niet die één enkele eeuw meemaken. Reeds mag roemen, wie met Mozes in zijn psalm betuigen mag, dat de jaren des menschen zijn zeventig jaar, en zoo zij zeer sterk zijn tachtig jaar, en hoe talloos velen sterven niet reeds als kind, als jongeling, of eer ze nog een halve eeuw doorleefd hadden, uit hun aardschen werkdag weg. Wie zal ze tellen de dooden, en de jonge dooden, die ook in het afgeloopen jaar weer naar den akker des doods werden uitgedragen. En daarom is een weer afgeloopen, weer volgend jaar zulk een groot en zoo uiterst gewichtig brokstuk van ons korte leven. Wie zal u zeggen hoe kort nog maar de spanne levens u zal zijn toegemeten. Bij honderden en bij duizenden zijn ze op te noemen, die dit nu afgeloopen jaar met ons begonnen, en den laatste Oudejaarsavond met ons meevierden; zonder er in ernst aan te denken, dat het hun laatste levensjaar was, dat ze ingingen, en die nu reeds lang niet meer onder ons zijn. Geteekend door Gods engel zijn ze nu reeds, die allen, die velen, die ook nu voor het laatste Oudejaarsavond met ons meemaken, en die er een volgend jaar niet meer zijn zullen; maar wie is er die dit op zichzelf toepast, en in den spiegel van Gods albeschikking ook op zijn eigen voorhoofd het merkteken ontwaart, dat de ure van zijn oproeping zoo nabij is? En juist dit ondoordachte in ons leven wil onze God door de herdenking van het Oudejaar in ons breken. De Oudejaarsavond is een waarschuwing die ons van Godswege toekomt. Een ons wijzen als met Gods eigen vinger op de wijzerplaat van het uurwerk ons levens, als om u te manen, dat ge toch indachtig zijt zijn, waar de wijzer staan zal, als ook uw einde komende is, en daarom het nieuwe jaar met zulk een ernst tegen te gaan dat als uw stervensuur in dit nieuw komende jaar mocht vallen, uw sterven u niet verrassen moge, maar u bereid moge vinden om uit dezen tijd in de eeuwigheid over te gaan. Een liefdevolle waarschuwing vooral voor de ouden van dagen, die vermoeden, die weten kunnen dat althans hun einde zeer nabij is; maar een waarschuwing niet minder voor wie nog in hun jonge leven staan, of althans nog in den bloei en in de kracht van hun leven, als om 't hun allen toe te roepen, dat ook hun leven een gevecht is, dat ook hun levensende nabij kan zijn, of zij, dit gedenkende, met zulk een teederen ernst in dezen gezeteld tijds des jaars, mochten inleven, dat ze, overviel ook hun het einde, met een jubelzang op de lippen de eeuwigheid konden ingaan.

Er ligt in die Goddelijke waarschuwing van het Oudejaar genade. Onze God kent onze gedachteeloosheid. De gedachteeloosheid dat we zoo geneigd zijn van dag in dag, van week in week, van maand in maand door te glijden, zonder er veel bij te denken, ons inbeeldende dat ons huis hier eeuwig zal

zijn, en dat het, zooals het gisteren was, ook morgen blijven zal. We gevoelen ons op deze aarde, in deze wereld, zoo thuis. Het is, of niet alleen die wereld bij ons, maar ook wij bij die wereld hooren. We kunnen ons zelfs haast niet zonder die wereld voorstellen, en die wereld haast niet zonder dat wij er ons deel in hebben. Als de dag weer om is, slapen we in, en als de morgen komt, is Gods lieve zon er weer om ons te beschijnen. En zoo wennen we aan dit leven, en kunnen er zoo moeilijk in komen, dat het hier toch niets is dan een korte voorbereiding van enkele jaren voor de eindeloze eeuwigheid, die daarna komt. We wandelen langs de graven, en staan stil bij de grafmonumenten van hen die reeds drie of meer eeuwen geleden zijn bijgezet, en wier namen schier vergeten zijn, en toch volhardten we in onze gedachtenloosheid, alsof ons die vergetelheid niet achterhalen zou. De één gaat in die gedachteeloosheid voor en de ander volgt, en het leven neemt ons in, legt beslag op ons, omwoelt ons met zijn gestadige bekoring, en al weten we, dat ook ons reeds de dood op wacht, toch gaan we van dag in dag over, alsof het hier ons eigenlijke leven ware. We weten het wel beter, en de prediking uit Gods Woord zegt 't ons telkens wel anders; ook geven we het wel toe, zoo dikwijls het sterven ter sprake komt; en wordt een lieve doode uit onze woning uitgedragen, dan gaat er wel een rilling door ons hart bij de vraag, wanneer komt het aan mij toe. Maar over dit alles dekt de tijd telkens weer het kleed der vergetelheid, en dagen, ja weken kunnen voorbijgaan, zonder dat we ook maar één oogenblik met heiligen ernst aan ons naderend einde denken. En juist die zondige vergetelheid, die gedachteeloosheid wil onze God breken door zijn gezette tijden. Vooral in den avond van het Oudejaar komt Hij dan met macht over ons. Het is dan een avond waarop heel onze omgeving, heel onze stad, heel ons dorp met dien omringing van den tijd rekening houdt. Er is dan niemand die er niet om denkt. Dan loopt de weg niet door, maar keert om bij den mijlpaal. Het is alsof we met het pontveer van den tijd, van den oever van het afgeloopen jaar op den oever van het komende jaar worden overgezet, en al wat mensch heet maakt dien overgang mee. Heel het leven wordt er door in beweging gezet. We zien ze allen uit het Oudejaar te hoop loopen, om in het nieuwe jaar te worden overgebracht. En ieder onzer geraakt onder den indruk, dat er iets gebeurt, dat er iets plaats grijpt, dat het een uur van gewicht en van betekenis is, en dat ook wij persoonlijk daarin betrokken zijn en ons rekenschap hebben te geven van wat ons overkomt.

Vanzelf niet ge dan terug op wat achter u ligt. Ge hebt dit jaar bij stukjes en beetjes doorleefd, zonder het in zijn geheel te overzien, maar nu, op den Oudejaarsavond, ligt het in zijn geheel achter u uitgestrekt. Ge kunt 't nu schatten in zijn waarde, en afwegen het saldo waarmee het voor u eindigt. En dan schijnt zulk een jaar voor den één zoo geheel anders te zijn geweest dan voor den ander. De een dronk voorspoed bij volle teugen in. Hij genoot volop wat het leven te genieten aanbiedt. Schier geen donkere wolk toog over zijn levenspad. Het was of de zon des avonds slechts onderging, om hem den dag die dan volgt, weer met volen glans te beschijnen. En naast dien gelukkigen, naast zulk een Zondagskind, stond en liep een ander, die den lach nauwelijks gekend heeft, maar zijn oog telkens vochtig voelde worden van verdriet. Een door teleurstelling na teleurstelling bijna geheel ontmoedigd. Wien 't alles tegen liep. Die met zorgen 't jaar inging en door zorgen gedrukt het jaar uitgaat. Een die bijna geen levensvreugd gekend heeft, en rusteloos zorg en verdriet aan zijn hart voelde knagen. En tusschen dien gelukkigen en dien door het ongeluk achtervolgden, in bewoog zich de breede schare van hen, in wier leven vreugd en verdriet zich gedurig afwisselden, die hadden waar in ze roemen konden, maar ook hadden wat hun 't hart beneep. En en vloed gedurig op en neer gaande. Geen stormen in hun leven, die de wateren tegen de duinen opjoegen, maar ook geen dagen van verrassenden voorspoed. Gewone levens, waarin het getij nu eens iets klom, en dan weer iets daalde, maar zoo toch, dat het gemeenlijk op 't waterpas staan bleef. Zoo was het in het leven, dat van buiten ons omgaaf, en niet anders was 't in ons persoonlijk leven. Hier een die van overmoed zwol in de kracht van zijn ongeschokte gezondheid. Naast hem een ander die op het krankbed zoo bitter geleden heeft. En tusschen dien overgezonden en dien droeven lij-

der de groote menigte in, die dagen kende dat men zich wel, en andere dagen dat men zich onwel voelde. Hier een, in wiens gezin door nieuwe geboorte het leven verrijkt werd, en daarnaast een gezin dat verarmde, doordien een lieve huisgenoot ten grave werd uitgedragen, en tusschen die twee in de vele gezinnen, die bleven wat ze waren, die verrijkt noch verarmd werden, maar in den eenmaal gevormden kring stil en rustig het leven voortzetten. Gods toebereiding van het leven is zoo uiteenlopend en verschillend, en juist uit die uiteenlopende toebereiding komt de zoo uiteenlopende gewaarwording, die op den avond van het Oudejaar door het hart trekt.

En toch is ook hier meer schijn dan wezen. Lang niet altoos is het Zondagskind de waarachtig gelukkige. Hij is het, ja, zoo hij zijn rijk geluk in dankbare toewijding aan zijn God genoot. Zoo 't hem niet verhiel, maar klein maakte. Zoo eigen geluk hem 't middel werd, om den rampspoedige zijn lot te verzachten en in iets van zijn eigen geluk te doen deelen. Maar zoo vaak is het helaas anders. Geluk maakt zoo licht overmoedig. Voorspoed hecht zoo vaak den band der ziel sterker aan de wereld, dan aan Gods zaligen hemel. Als alles meeloopt, en gelijk men het noemt, voor den wind gaat, slaapt zoo licht zondige overmoed in iemands hart, om zijn geluk aan eigen vindingrijkheid, aan eigen vroed beleid toe te schrijven, en zijn God voorbij te gaan. En juist omgekeerd is het niet zelden met den bedructe, die gedurig een gewaarwording had of de wateren over zijn ziel zouden gaan. De psalmist zong het niet voor niet: „k Sloeg, eer ik werd verdrukt, den dwaalweg in, maar nu, geleerd, houd ik u wiet en wegen. Wat zijt gij goed o God, wat spreidt uw menschen in voor ieder die u vreest, al milden zegen”. Op het ziekbed is zoo vaak veel hooger zedelijke kracht vergaard, dan in de feestzaal. Wie weinig ontving en tobdde, heeft voor dit weinige zoo vaak zijn God veel vuriger, veel inniger gedankt dan de rijkdaar voor zijn schatten. Neen, het is niet waar dat op den avond van het Oudejaar het Zondagskind het rijkste is. De man die slechts voorspoed genoot, gaat zoo telkens het volende jaar veel armer uit, dan hij 't inging, terwijl omgekeerd wie door het lijden, de zorgen en het verdriet be-naud werd, zoo gedurig als 't jaar om is, in hooger zieleweelde mag roemen. En neemt ge nu ook hier weer de breede schare, die tusschen deze overgelukkigen en deze diep gedrukten zich voortbewoog, dan treft het u telkens, hoe die breede schare niets verloor, maar ook niets won, gebleven is wat ze was, niet verjongd en niet verouderd, geen plant die groeide, maar meer een steen gelijk, die bleef wat hij was. Van rijping voor de eeuwigheid geen sprake. Levende wezens zonder leven. Menschen, maar bij wie ge telkens weer in verlegenheid vraagt, waar zit het hart, waar is het gevoel van verantwoordelijkheid. Ze verslechteren niet, maar er is evenmin van heiliging van hun leven sprake. Het is of, hoe snel de tijd ook vooruitgaat, schijnt aldoor stil staan. En als dan de van God gezette tijden terugkeeren, zien ze half droomend om zich heen, en ze verstaan het niet, dat juist die gezette tijden ook aan hen van Godswege iets te zeggen hebben. Hecht daarom nooit te veel aan het uitwendig levenslot. De hoofdvraag is niet, wat u weervoer. Dat alles gaat voorbij en wordt vergeten. Alleen wat in u geworteld werd, wat in uw ziel en aan uw ziel gebeurde is het blijvende goed, dat over u eeuwig lot zal beslissen. En als bij het einde van het jaar de weegschaal wordt opgehangen, om ook u te wegen, of ge verloren dan wel gewonnen hebt, is de eenige vraag die beslist deze, of ge verder van uw God zijt vervreemd, dan wel nader bij uw God gekomen zijt.

En hier nu ligt uw verantwoordelijkheid. De verantwoordelijkheid, waartoe de door God gezette tijd van het Oudejaar u oproept. Het jaar dat verliet, was niet het uwe, maar een door God u gegeven jaar, waarvan ge Hem de verantwoording schuldig zijt. Het was niet een speelbal, waarmee ge naar hartelust uw spel kondt drijven, maar een schat van tijd dien u uw God u schonk, opdat ge in die lange dagen en nachten Zijns gedenken en u Hem ten dienste zoudt stellen. Hoe dan is dit jaar door u besteed? Zijt ge getrouw geweest in uw beroep, in uw levensstaak en in het u aanbevolen werk? Hebt ge uw arbeid niet maar slaafs volbracht, maar er uw hart op gezet, geboden om kracht en beleid, en gedankt voor de kracht en het talent dat u toekwam? Uw God had u in een eigen omgeving geplaatst, opdat in die omgeving een invloed ten goede van u zou uitgaan. Is die invloed merkbaar geweest, en heeft de invloed die

van u uitging, ten goede gewerkt? Hebt ge in uw eigen gezin opgebouwd? Waart ge getrouw in de opvoeding van en in den omgang met uw kinderen? Hebt ge wie u dienden, bejegend met die vriendelijke genegenheid, die uw God voor den mindere van den meerdere vraagt? Over allerlei goed en geld werdt ge door uw God als rentmeester gesteld; zijt ge in dit rentmeesterschap zoo zorgvuldig geweest, dat ge toondet uw verantwoordelijkheid te beschaffen, en hebt ge datgene gedaan met uw goed, waartoe uw God u dit goed in handen gaf? Hebt ge bekend en gevoeld, dat ook het leven buiten den engen kring van uw gezin, u door uw God op uw hart was gebonden? Ge leeft in uw Kerk, hebt ge ook met die Kerke Gods meegedeeld en door uw aandeel haar bloei pogen te bevorderen? Hebt ge u de lijddende menschheid aange-trokken, het treuren met de weenenden gekend, den arme zijn nood verlicht, den kranke opgebeurd en door uw liefde zijn lijden verzacht? De strijd gaat in deze dagen om de zake Christi ook in het publieke leven van maatschappij en land en volk. Alles roept om een school voor de volksjeugd, waarin ze niet van den Christus vervreemd, maar tot den Christus opgeleid wordt. Hebt ge die scholen helpen bouwen, bevolken en tot bloei brengen? Leefde uw hart er in mee, als het in de zake des vaderlands om de eere van onzen Koning ging? Zoo licht vervalt onze onverschilligheid in een egoïsme, dat alleen vraagt, of we zelf, in ons huis en in ons gezin, het goed hebben. Wist gij dit egoïsme te boven te komen, en op te klimmen tot dat veel hooger standpunt, dat leert hoe en u persoon en u gezin zich in moet voegen in het groot geheel, om in den dienst te staan van Hem, die het lot van Kerk en Vaderland in zijn hand houdt? Zweekt ge, of hebt ge getuigd van Hem die ook u tot den prijs van zijn bloed verlost had? Ge beleedt, maar waart ge ook als een licht dat in de donkerheid straalt, en hebt ge uw belijdenis door uw leven en in uw wandel bevestigd?

En dan komt bij dit alles nog de rekenschap van uw persoonlijk bestaan voor uw God. We hebben een strijd op aarde, niet 't minst een strijd met ons eigen innerlijk bestaan. De zonde woelt in het hart, en ons beter ik weet dit en staat telkens in de ure der verzoeking voor de keus, om of weer aan die zonde voer te geven, of ze in de mogendheid des Heeren terug te dringen. Dan zet elke nederlaag ons weer achteruit, terwijl omgekeerd elke overwinning ons sterkt en wapent, heiliger zijn in ons doet opleven, en ons zoo onzen God naderbrengt. Die strijd komt elken dag terug en houdt week aan week aan. Overzie dan nu, u de gezette tijd van het Oudejaar weer daar is, wat de historie van uw afleestrijd dit jaar was. Voelt ge dat er een zonde was, waartegenover ge menig vorig jaarnog o, zoo zwak stondt, maar die ge nu dit afgeloopen jaar dapperlijk weerstandt; een overwinning waarvoor ge met roem aan uw God danken kunt, dat ge ze nu eindelijk ten onder hebt gebracht, zodat ge geen slaaf meer zijt van het boze in uw hart, maar als een vrijgemaakte van uw Heere en Heiland danken en jubelen kunt? Is het heilgeheim waartoe ge vroeger vragend opzocht, u thans nader gekomen en een deel der zielsverwaring van uw eigen persoon geworden? God gaf u een hoofd om te denken, waart ge in dit u denken meer met uw God vereend? God gaf u een wil, is die wil thans meer dan een jaar geleden in uw God gesterkt en geheiligd? God gaf u een gevoel, is dat gevoel vertederd en gezuiverd? Vroeger gevoeld ge maar al te veel van uw kostelijken tijd, is nu die traagheid overwonnen, heeft het verspillen van uw tijd een einde genomen, en kunt ge zeggen dat nu elken dag de zon over uw voltooide arbeid onderging? Voorheen was het u vaak vreemd te moede, zoo dikwijls ge aan de ure van uw sterven dacht, moogt ge thans roemen, dat de ure van uw oproeping naar de eeuwigheid u een ure der verlossing en van blijdschap zal zijn? Nabij uw God u te voelen en nabij uw God te leven, is het hoogste merk van het kindschap; voelt ge nu meer dan een jaar geleden, dat die nabijheid van uw God u geschonken wordt, dat ge nabij Hem ontwaakt en in zijn nabijheid u te sluimeren legt, en dat ge bij heel uw gang door den langen levensdag in Hem weet te bezitten de Zon die u bestraalt, en het Schild dat u dekt? Of om het kort te zeggen, voelt, weet ge dat ge aan Godzaligheid gewonnen hebt, meer als een levend Christen openbaar zijt geworden, en dit nu afgeloopen jaar in uw levensboek moogt optekenen als een jaar dat u niet liet zoals ge waart, in geen enkel opzicht u achteruit deed gaan, maar u vooruithielp en van heiliger stand-

punt het nu komende jaar doet tegen-
gaan?

Mag het zoo met u staan, neen, dan
verheft ge u daar niet op, maar dan vloei
uw ziel in diepgevoelden dank uit, en voel
ge de heel uw hart drukkende behoefte,
om genade en vergiffenis in te roepen voor
wat de smet, die in uw hart kleef, nog
altsoo bedierf in al het kostelijke waartoe
uw God u bekwaande. Wie hooger opging
voelt zijn zonde niet minder, maar des te
meer, en voelt te inniger hoe alleen bij het
Kruis van Golgotha zijn plaats is, om Gods
zijn dankoffert op te dragen, opdat Gods
erbarming het ontzondige. En mocht het
bij u omgekeerd zijn, zoodat ge, terugziende
op het jaar dat verliep, toch weer over een
verloren jaar moest klagen, ontwaakt dan,
zoo roepen we u toe, en sta op uit de dooden
en laat Christus over u lichten. Zij dan de
droeve ervaring van het jaar dat verging,
u tot spoorlag en prikkel, om het jaar dat
nu komt, heel anders in te zetten. Vergeet
het niet, God laat zich niet bespotten. Hij is
lankmoedig en genadig, maar eens moet het
keerpunt toch ook voor u komen. Waarom
dan uitgesteld? Ge weet zelf niet of ge het
nu komende jaar ten einde wilt brengen.
Laat het dan nu met dat verspelen van uw
leven uit zijn, en aarzel niet langer, maar
grijp u zelve met het geweld des geloofs
aan en stel u van nu voortaan ten dienste
van uw God.

En al is de toekomst die voor ons ligt,
omsluisd, en al heeft ons hart een oogen-
blik bij het indenken van wat ons ook dit
jaar weer kan te wachten staan, sluit u
ook in dit aangrijpend oogenblik van het
Oudejaar nauwer aan de uwen aan, met de
bede of uw God hen voor u en u voor hen
sparen mocht, en bovenal sluit u met hen
inniger (nauwer aan uw God aan. Met God
is uw levenspad veilig, door wat stroomen ge
ook waden moogt, door wat donkerheden
ge ook moogt worden voortgeleid. „Ik heb,
in nood aan God verbonden, in Hem mijn
hoog vertrek gevonden“, blijft ook uw
levenspaal. En al mocht het een steile berg
zijn, die u den weg versperde, dan zult ge
nog heiligen vrede en stille gemoedsrust
vinden in de bede: „Leid mij, Heer, ik zou
in 't stijgen, nederzigen; leid Gij mij op
die hoogte trots. Wil mij tot een toevlucht
wezen, als voor dezen, 's vijands boos ge-
weld ten trots“. En als ge stamelend op
die bede het Amen uitspreekt, bezeele uw
God u dan dat Amen aan uw hart door
Zijn belofte van trouw en van Goddelijk
erbarmen.

Dr. A. K.

„De eerste dag“.

(NIEUWE JAAR 1911).

En God noemde het licht
dag, en de duisternis noemde
Hij nacht. Toen was het avond
geweest, en het was morgen
geweest; de eerste dag.

Gen. 1: 5.

Nieuwe jaar placht van oudsher in onze
steden en dorpen een dag der vreugde te zijn.
Reeds des avonds te voren werd bij den klokslag
van het oude jaar, het nieuwe met vreugde-
vuren ingetroepen. In den morgen begaf men
zich naar het bedehuis, om den zegen des
Heeren af te smeeken. En na kerkdijf bewoog
men zich op weg om familieleden en vrienden
op te zoeken, en hun zijn gelukwensen aan te
bieden met de nieuwe toekomst, die zich in
het nieuwe jaar ontloot. „Veel heil en zegen
in het Nieuwe jaar!“ was bij dien gelukwens-
de van ons de gewoonte. Veel heil, en toch
nog iets meer dan heil, iets ook van die
mystieke werking, die niet betaald kan door het
woord zegen kan worden uitgedrukt. Ook was
men dien dag meest gelukkig. De dugsamen Nieuw-
jaarsfeesten werden met milde hand soms schier
roegstroomd, en in meer dan één familie was
het gewoonte, in den namiddag een feestmaal aan
te richten en op keur van gerechten zijn
gasten te onthalen.

Tweederlei sprak hier.
Allereerst het gelukkig gevoel van er nog
te zijn, nog het leven te genieten, nog gespaard
te wezen; waar het jaar dat omging, zoo aller-
wegen ook bij het weinigen onder onze bekenden
den levensdraad had afgesneden. Elk jaar dat
ten einde liep, vergde zijn betacombe. Maar al
te velen, die met ons het vorig jaar begonnen,
mochten het niet met ons ten einde brengen.
Hun einde was daar. Ze ontvielen ons. En als
uit hun graven beluisterden we nog hun stem,
die in heimwee om herdenking roep. Zoo nu
bad ook ons lot kunnen wezen. Misschien zelfs
had ernstige krankheid of gevaar ons vooruit
een afloop ook in eigen levenskring in het ver-
loopen jaar doen vrezen. En nu de Heere
ons God dit alles anders over ons beschikt
heeft, nu Hij ons leven spaard, misschien zelfs
uit dreigend gevaar ons reddt, en ook ons nog
dat nieuw intredend jaar in het land der levenden
doet begroeten, nu wikt dit vanzelf een blijde
stemming, een gelukkige gewaarwording in ons
op. Het jaar stierf weg, maar wij mogen het
overleven. Dit stemt ons zelf gelukkig en het
vereen ons in vreugde met onze lieven, die
eveneens gespaard werden. Zeker, met de ge-
redden van een schipbreuk mogen we ons daarom
niet vergelijken, maar toch, als we op het
niet gegane jaar terugzien, en gedoken wie we
er in achter lieten, dan maakt zich bij de
intrede van het nieuwe jaar een ontspanning van
ons meester die het opgewekte feestgevoel van
den nieuwjaarsdag verkleert.

Doet dit is niet al.

Ook de nieuwe toekomst die zich op nieuw-
jaarsdag voor ons ontloot, stort nieuwe levens-
moed in en bezielt. De avond van Oudejaar
drukt ons altoos min of meer door een overicht
van ernst. Het is de onsekerheid van het leven,
die dan tegen ons opdringt. Het zijn gedachten
des doods die ons benaderen. Het einde van
het jaar wijst op ons eigen einde. En ook de
zorgen, die zich in zulk een jaar hebben opge-
hoofd, oefenen soms haar druk. Bij meer dan één
waren ook ditmaal die zorgen zelfs bang, en
stemden somber. Meer dan één wist niet, hoe
hij 't met zijn gezin en zijn zaken dit jaar tot
een goed einde brengen zou. Ook teleurstelling
in eigen streven en bedoelen kon die somberheid
verdiepen. En niet 't minst spreekt op Oude

jaar de conscientie med. Tijd verbeueld, tijd
verspeeld, tijd verzondigd. Vanzelf keert dan
ons bewustzijn tot zichzelf in. Zelfaanklacht
laat zich 't zwijgen niet oplegen. En de vraag,
of het jaar dat verliep, ons nader tot onzen God
bracht, ons heel onzen persoon meer onder
Christus en in zijn dienst deed stellen; en ons
winste dan wel schade voor eeuwig verpand, —
snijdt bij den één pijnlijker, bij den ander minder
diep, maar feitelijk toch door aller ziel.

Maar met de wending van den tijdkring en
nu het nieuwe jaar intrad, is het ons te moede,
alsof die bange vrees, althans voor een oogenblik,
van onze benauwde ziel is afgeschoven. Het
eerst door storm belooopen scheepken, dat in
de noodhaven gevlucht was, kan nu weer uit-
varen en den wind in het zeil opvangen. We
kroon aan het vervolgen jaar den rug toe, en
staan in blijde verwachting het nu komende
jaar tegen. De vaart ligt weer voor ons open. Het
is of er een nieuw leven voor ons begint. Zorgen
sullen ons ook in dit jaar nog opwachten, maar
voorspanden grepen ze ons nog niet, en benauew-
konden ze ons nog niet. Onseker moogde de toe-
komst zijn, maar juist in dat onseker ligt dan toch
ook de mogelijkheid besloten, dat het een ge-
lukkig jaar kan zijn. Wat bedorven werd, kan
nu goed gemaakt. Wat ongedaan bleef, kan
worden ingehaald. Het is of een heel jaar niet
al zijn maanden, weken en dagen zich aan ons
aanbiedt, om er volop in te arbeiden en te
genieten. Het is zoo, dat nieuwe jaar kon ook
ons stervensjaar zijn; maar op den Nieuwjaars-
dag staat die gedachte niet op den voorgrond. Het
is meer een gevoel van geluk, van vreugde,
van rijkdom dat ons doortinkt. En als Gods
zegen met ons gaan mag, gelooven we zoo gaarne
aan een jaar van overvloedige belofte. Ouder
intreeping van Gods zegen glijden we daarom
het nieuwe jaar binnen.

En van dit nieuwe jaar bracht de twaalf-
uurslag van het oude jaar ons dan den eersten
dag. Meer dan ooit gevoelen we, hoe vooral
op dien dag de dag met den nacht begon en in
den morgen slechts wordt voortgezet. En ook nu
als in de scheppingsure, klinkt het ons tegen: „Het
was avond geweest en het was morgen geweest,
de eerste dag.“ Meer dan ooit anders in het
jaar leven we van den nieuwen dag in de
nachtelijke ure terug.

Het is altoos weer, als in de Scheppingsure,
het stellen niet door ons bestel, maar door Gods
doel, van een nieuw begin. In de eeuwigheid
valt alle dagindeeling weg. Dan zal er geen
tijd meer zijn. In het creatuurlijk leven hier
op aarde daarentegen is 't al, is heel ons leven,
aan die tijdsindeeling, aan die opeenvolging van
dagen onderworpen. Er is een eerste dag in
elke week, in elke maand die nieuw aankomt,
en zoo ook in elk jaar dat zijn loop inzet.
Zoo was er ook een eerste dag bij onze geboorte.
En zoo zet in heel ons leven die betekenis van den
eersten dag zich voort. De eerste dag dat we als
kinderen naar school gingen. De eerste dag dat we
ons in liefde verbonden, of het huwelijk intraden.
De eerste dag dat we in ons beroep of in onze
werkkring onze levensstaak aanvaardden. En
steeds leeft de drang weer op, om die eerste dagen
te herdenken. Dat doen we op onze jaardag, dat
doen we bij een silvers bruiloft, dat doen we
op ons jubileum. De andere dagen zijn door
ons heugenis gegaan, maar die eerste dagen
bleven hun betekenis behouden. Alles haagt
er voor de vaart aan, wat koers het scheepken
neemt, als 't de haven nitvaart en in volle zee
komt. Zoals 't er bij een kruispunt op den
weg alles van afhangt, of ge links dan wel
rechts uw weg vervolgt, zoo is 't ook hier. Dien
eersten dag zet ge een eersten voetstap op een
nieuw stuk van uw levenspad. Ge doorleefd
dan wat ge anders niet doorleefd. Er valt een
beslissing die voor lange dagen uw leven zal
beheerschen. En zoo ook is Nieuwjaar wel
maar een dag, maar een dag die een heel jaar
voor u outsluit.

Eigenaardig is het nu hierbij, hoe weinig des-
alniettemin op Nieuwjaarsdag de ernst des levens
in geest pleegt te vervullen. Schier bij ieder
plooft zich een lach op 't gelaat. De stem
klinkt vrij en ongedwongen. Het woord viert
van zelf bij de ontmoeting. Op onze jaardag is slechts
de gelukkige en allen komen om hem te
begroeten. Maar op Nieuwjaar zijn allen de
gelukkigen. Wat de een voelt, voelt ook de
ander. En juist dit algemeene zijn van het
blij gevoel geeft zoo vrij en blijde stemming
aan het optreden. Men voelt zich allen saam
gelukkig, en het is juist dat gemeenschappelijk
gevoel dat ook onze eigen feestvreugde verhoogt.

Toch mag dit nooit beduiden, dat we daarom
dien eersten dag van het jaar aan teederd
ernst gespeend zouden zijn. Ernst kan somber,
maar ernst kan ook jubelend zijn. Zie het aan
den held op den slagveld, zie het aan den
martelaar op den brandstapel. In zulk een held
tintelt een hooge ernst, de hoogste zelfs die zich
denken laat, maar toch onderdrukt die helden-
moed in dien ernst elk spoor van het sombere.
Ook aan de palmen merkt ge gedurig, hoe een
hooge toon des gejuichs zeer wel de vertolking
van heiligen ernst kan zijn. En zulk een blijd-
schap nu is het, die ook op den eersten dag
van het jaar haar stempel op onze ernst moet
zetten.

Waarom zoudt ge op den eersten dag van
het nieuwintredend jaar niet danken en loven
en u verheugen in den God uw heil, en in de
stille hope op den zegen uw Gods die mee
zal gaan, den eersten stap zetten op het nieuwe
levenspad, dat ge met u voert betreedt? En
mag dit u bedoeien zijn, dan doorleefd ge den
eersten dag vanzelf met het ernstig bezinnen, om
het begin van het nieuwe jaar, een begin te
laten zijn in den Naam des Heeren. Ge gevoelt
dan uw roeping, om dan nu eindelijk toch
eens al te snijden de kwade ranken die maar
al te lang uw hart ontvreugde hielden; om te
breken met wat verkeerd op uw weg was; ja om
den slag van uw hart zelf dit nieuwe jaar nieuw
te laten inzetten. Voor veel uitvoeren is die eerste
dag allerminst geschikt. Alles leidt u af, alles ver-
strooit u, de ontspanning van dien dag is te
natuurlijk, om juist reeds dien eersten dag veel tot
stand te brengen. Maar wie een huis gaat bouwen,
zit eerst neder, en overdenkt het plan voor den
bouw. En zoo nu ligt ook dit nieuwe jaar voor u.
Ge zult in dit jaar een taak hebben af te
werken, een bouw te beginnen en te voleinden,
en het is juist met het oog op die levensstaak
op dien bouw, die beginnen gaat, dat ge den
eersten dag van het jaar in uwezen inkeert,
uw plan opzet, en de voortnemens van uw hart
tot vastheid laat komen.

Ge zijt tijper in ervaring geworden. Het jaar
dat zoo pas verliep, heeft u geleerd. Het heeft
u uw zwakheden ontdekt, voor uw levensfonten
uw oog geopend, u helder doen inzien wat
anders en beter had kunnen zijn aangevat. En
het is met die rijper ervaring in uw gedachten,
dat ge nu op den eersten dag breekt met uw
verleden, en zelf nieuw het nieuwe jaar tegengaat.

Meer nog dan weleer voelt ge uw diepe afhan-
kelijkheid. Alles zegt u, dat ook voor u de tijd
opkört. Het is een nieuw leven waarvan de
eerste dag van het jaar u den inzet moet
brengen. En voor wie zoo de eerste dag van
het jaar goed mag zijn, brengt die eerste dag
tegelijk de belofte van de trouwe zijns Gods,
die hem heel dat jaar geleiden zal.

Dr. A. K.

Amsterdam, 30 December 1910.

Het oude jaar, dat straks weer in het
middernachtelijk uur zal worden uitgeluid,
om voor een nieuwen tijdkring plaats te
maken, heeft wel in menig opzicht rijken
zegen van den Heere onzen God over ons
land en volk gebracht.

Er was ook dit jaar weder verleniging
van den vrede, en geen stormvogels voor-
spelden, dat er een orkaan dreigde, die ons
volksbestaan in gevaar brengen zou. Onze
Koningin bleef gespaard, en heel ons volk
deelt in het rijke geluk, dat de Koninklijke
moeder geniet in het opwassen van haar
kinderen. Onze volkswelvaart steeg; onze
handel en nijverheid nam toe; de bronnen
van inkomsten vloeiden mild. Geen dood-
delijk krankheid waarde als verderfengel
op onze erve om; geen overstromingen
teisterden ons land; geen finantieele crisis
smaldeelde ons nationaal vermogen; van
revolutionaire woelingen en heftige arbeiders-
bewegingen bleef ons volk verschoond. En
wie dan het oog slaat op het buitenland
en daar ziet, hoe Engeland door een politieke
crisis werd aangegrepen, die het
Staatsgebouw tot op zijn fundamenten
schudden deed; hoe in Frankrijk een so-
ciale revolutie ternaauwernood door de Re-
gering bedwongen werd; hoe in Duitsch-
land de arbeiderspartij steeds drierster het
hoofd opsteekt en bloedige botsingen met
de politie tot zelfs in de hoofdstad niet
uitbleven, die dankt God, dat in ons va-
derland de rust en vrede bleef bewaard.

Niet alsof daarom de strijd om de be-
ginselen in ons volksleven ontbreken zou.
De allesbeheersende tegenstelling tus-
schen wat nog in aanbidding met de herders
in Efrata's velden en de Wijzen uit het
Oosten voor het Koningskindje in Beth-
lehem's kribbe gekniel ligt en de brede
schare, die steeds drierster en gruwelijker
tegen God en zijn Gezalfde opstaat, houdt
ook ons volk verdeeld; en de wijze waarop
nog pas in ons Parlement de bittere haat
der vrijzinnige partijen zich openbaarde
tegen al wat positief Christelijk is, toonde
wel, hoe diep de kloof is, die in ons volk
gaapt. Maar Nederland mag toch dankbaar
zijn, dat aan de jarenlange heerschappij
van het liberalisme een einde is gekomen
en een Christelijke regering den Christel-
ken geest onder ons volk behouden en
versterken wil. Ook in dat opzicht vormt
Nederland een gelukkige uitzondering
onder de natien in Europa, want terwijl
elders de Regeringsmacht steeds teller zich
keert tegen de Christelijke Kerk en schier
overal de toelag is om den invloed der
Kerk op het volksleven te breken, is ons
land een der weinigen, waar de Regering
zich de belijdenis van het Evangelie niet
schaamt en, zonder daarom ook maar eenigs-
zins aan iemands conscientie dwang aan te
doen, ons volksleven in christelijke richting
leidt.

Ook voor ons kerkelijk leven is er in
menig opzicht rijke stof tot dank. Niet alsof
we daarom in eigen kracht zouden willen
roemen. Voor menig gebrek en menigen
misstand in ons kerkelijk leven zijn we
waarschijnlijk niet blind. En bovenal blijft
het ons een diepe smart, dat de belijdenis
der Gereformeerde waarheid, in plaats van één
leger te vormen, dat krachtig en fier in
ons volksleven optreedt, om daar voor de
Gereformeerde beginselen de plaats te her-
overen, die ze eens in onze nationale his-
torie innamen, door kerkelijke gedeeldheid
en broedertwist hun eigen kracht verlam-
men. Hoe zou onze Vrije Universiteit niet
een geheel andere positie in ons volksleven
kunnen innemen — om slechts dit één voor-
beeld te noemen — wanneer al wat voor de
Gereformeerde belijdenis opkwam, haar
steunde en droeg. Maar hoe smartelijk die
verdeeldheid zijn moge, hoe bange schade
ze aan onzen invloed toebrengt, toch is er
winst, rijke winst, wanneer we op het ver-
leden zien. Voor een driekwart eeuw was
er van het Calvinisme in ons vaderland
schier niets meer overgebleven. Hier en
daar in een vergeten dorpke waren er nog
enkele getrouwen, maar ze telden nauwe-
lijks mee, ze oefenden geen invloed op den
gang van ons volksleven, en trokken zich
terug met een boekje in een hoekje en
waren het mikpunt van aller bespotteling.
En thans is die Gereformeerde groep een
der machtigste en invloedrijkste in het land
geworden, heeft ze op kerkelijk, op sociaal,
op politiek, op wetenschappelijk gebied zich
een plaats der eere verworven, en mag van
een krachtige herleving van het Calvinisme
in ons vaderland worden gesproken.

Niet het minst is dit te danken aan de
Gereformeerde Kerken, die aan de macht
van de Synodale organisatie zich ontworsteld
hebben en daardoor en in haar kerkorga-
nisatie en in haar handhaving der belij-
denis en in haar arbeid naar buiten de
kracht der Gereformeerde beginselen weer
konden toonen. Hoe klein, hoe verdwijnend
klein scheen in 1834 de eerste poging, door
mannen als De Cock en Scholten beproefd,
om de Gereformeerde Kerk weer tot zelf-
standigheid te brengen. Met wat bittere
vervolgving van de Overheid, met wat smarte-
lijke miskenning van broeders, met wat
onderlinge verdeeldheid hadden ze niet te
kampen. En nu in het afgeloopen jaar op
zoo menige plaats herhardt is, hoe vijf en
zeventig jaar geleden de eerste voorttrekkers
zijn uitgegaan, wat was er geen stof tot
dank, dat God zoo rijken zegen had ge-
schonken! En als in het komende jaar
herdacht zal worden, hoe vijftig jaar later

de Geest des Heeren opnieuw de banier
der vrijheid ontplooidde en zoomeinige Kerk,
desnoods met prijsgeving van al hare aard-
sche goederen, aan de banden der Synodale
hierarchie zich ontworstelde, hoe rijk is dan
ook voor deze Kerken niet het loon ge-
weest, dat God uit genade aan haar schonk,
en hoe dwingt haar levenskracht niet zelfs
den tegenstanders eerbied af.

Er is vaak in onze kringen een dwe-
pende bewondering voor het glorieuse ver-
leden, dat achter ons ligt, en een klagen
en tuchten over den toestand van het heden,
alsof we bij de puinhoopen van Sion ne-
derzaten. Nu is het zeker waar, dat onze
Gereformeerde Kerken in de 16e en 17e
eeuw in onze vaderlandsche historie een
allesbeheerschende positie hebben ingenom-
men, en zóó schitterende rol voor de Ge-
reformeerde Kerken van onzen tijd niet
meer is weggelegd. Maar wie daarover
klaagt, vergeet hoeveel donkere plekken
de historie in deze Gereformeerde Kerken
van vroeger aanwijst en heeft ook geen
oog voor zoo menigen rijken zegen, dien
God aan onze Kerken heeft geschonken.

Hoe spoedig drong niet in de Gerefor-
meerde Kerk, nadat ze heerschende Kerk
was geworden, de wereld-gelijkvormigheid
binnen, en hoe bitter werd niet door onze
boetpredikers uit dien tijd over het ver-
val der zeden geklaagd bij laag en hoog. Hoe
slechte werd niet de tucht gehandhaafd, sinds
de Kerk de wilde volksmassa in haar schoot
opnam en hoe machteloos bleek ze om deze
massa te kerstenen. Hoe knellend was
niet de band, die Kerk en Staat verbond,
en waardoor de Kerk telkens weer over-
geleverd was aan de willekeur van liber-
tijnse regenten en regentjes. En hoe
spoedig week niet uit de Kerk de heerlijke
vastigheid des geloofs, waarmee onze mar-
telaren hun geloof hadden beleden, om
plaats te maken voor leestelijke twisten,
die het meest fundamentele stuk onzer
belijdenis raakten en waardoor de
Kerk geschokt, beroerd, gescheurd werd.

En zelfs al gelukte het der Synode
van Dordrecht in 1618 om de eenheid
der Kerk te herstellen, aan den rampzaligen
twist een einde te maken en de belijdenis
des geloofs weer vast te stellen, hoe kort
heeft de periode van rust daarna niet ge-
duurd. Geen vijf en twintig jaar later slaat
de vlam weer uit, gaat van 's Lands Hoog-
scholen opnieuw het bederf voor de Kerken
uit, steekt nieuwe ketterij het hoofd op,
woelt en gist het alles dooreen, en ontbreekt
het der Kerk aan moed en kracht om in de
meest ingrijpende geschillen uitspraak te
doen en de waarheid Gods te handhaven.
Nauwelijks was een eeuw voorbijgegaan
sinds de Gereformeerde Kerk onder Prins
Willem's schutse haar intrede in het vrij-
gevochten Holland had gedaan, of onze
vaderlandsche Kerk was een toonbeeld ge-
worden van innerlijke verwarring, van elkaar
bekampende richtingen, van geestelijke
machteloosheid. Wil men het droefste bewijs?
Vraag dan wat onze Gereformeerde Kerken
deijds, toen Nederland de machtigste en
rijkste koloniale mogendheid van Europa
was en haar bezittingen over Azië, Afrika
en Amerika zich uitstrekten, voor de ker-
stening der heidenwereld heeft gedaan?

En thans? Vergeet niet, dat onze vrijge-
maakte Kerken reeds een historie van drie-
kwart eeuw achter zich hebben. Is er in
dien tijd ooit sprake geweest van eenige
opzettelijke en bewuste ketterij, die tegen
ons belijdenis zich keerde of ons volk
afkeerig trachtte te maken van de Gere-
formeerde beginselen? We hebben twee
Hoogescholen, waar de Theologie onder-
wezen wordt; is onder die hoogleraren ook
maar één gevonden, die onder den invloed
stond der ethische theologie of met de
moderne Schriftcritiek medeging? We heb-
ben een corps predikanten, dat over de
vijf honderd bedraagt; is er ook maar één
onder hen, wiens zuiverheid van belijdenis
verlacht is of die moest worden afgezet
wegens ketterij? Er waren kleine quaesties,
door sommigen opgeblazen tot dogmatische
afwijkingen, maar de Synode van Utrecht
heeft ze tot haar iulste proporties terugge-
bracht en alle animositeit is sinds dien uit
onze Kerken verdwenen. Zeker, verschil van
inzicht ontbreekt niet; verschil van inzicht
over de roeping der Kerk tegenover de
sociale vraagstukken; over de mindere of
meerdere gevaren aan Staatssubsidie ver-
bonden; over de opleiding tot den Dienst
des Woords aan een kerkelijke Kweek-
school of een zelfstandige Universiteit. Maar
al deze geschillen, hoe belangrijk ook voor
de practijk en al hangen ze zonder twi-
fel niet dieper liggende beginselen saam, raken
toch geen van alle de zuiverheid der be-
lijdenis, behoeven aan den band der eenig-
heid des geloofs geen afbreuk te doen en
laten het fundament der waarheid onaang-
getast.

Reeds dit feit stemt tot ootmoedigen
dank, want het is de genade Gods alleen,
die ons bewaarde voor al de onheilen en
rampen, aan een dogmatischen strijd ver-
bonden. Maar niet minder hebben we te
danken, dat God de Heere onse Kerken
zoo kennelijk gezegend heeft, waar ze in
den weg der getrouwheid Hem dienden
naar Zijn Woord. Er is in onze gemeenten
een overvaardigheid, welke voor de Kerk, de
Armen, de Christelijke School, de Zending,
de Opleiding tot den Dienst des Woords,
de stichtingen van Barmhartigheid schatten
jaarslijks saambrengt, die wel waarlijk ge-
teuigen hoe mild in het geven ons volk is.
Langzaam maar gestadig groeien onze
Kerken en winnen ze aan ledental, zooals wel
het best daaruit blijkt, dat men telkens
hoort, dat de kerkgebouwen moeten worden
vergroot of nieuwe predikanten moeten
worden beroepen. Maar meer nog dan de
uitbreiding in getal, heeft voor ons waarde,
dat de ijver en belangstelling in den Dienst
des Woords op zoo hoog peil staat. Wat
baat het, of men als de Hervormde Kerk
zijn leden bij miljoenen telt, wanneer elke

wezenlijke band tusschen deze leden en de
Kerk ontbreekt? Gaat men niet af op het
nominale getal, maar op de werkelijke
bezoekers der Kerk, dan staan onze Gerefor-
meerde Kerken schier overal boven de
massale volkerker. Zeis in een stad als
Amsterdam, waar de Hervormde Kerk een
driemaal honderdduizend leden telt, terwijl
de Gereformeerde Kerk er wellicht geen
vijf en twintig duizend heeft, zijn de Kerk-
gebouwen der Gereformeerde Kerk beter
gevolgd dan die der Hervormde Kerk en
weegt het getal der regelmatig kerk-
bezoekers zeker tegen elkaar op.

En daarbij komt, dat onze kerken ook
naar buiten groote kracht ontwikkelen. Voor
de armverzorging worden schatten per jaar
uitgegeven, en de hooge opvatting die onze
diakenen van de vervulling van hun taak
hebben, maakt dat onze diakonie ook door
buitenstaanders om strijd geprezen wordt.
Onze kerkelijke pers beschikt over tal van
kleinere en grotere bladen om ons volk
voor te lichten over de belangrijkste vraag-
stukken van den dag, en vervult die roeping
in het algemeen met ernst en waardigheid,
vaak zelfs niet zonder journalistiek talent,
terwijl het persoonlijk element gelukkig —
een enkele uitzondering daargelaten — ge-
meden wordt. En wat ons bovenal verblijdt,
onder alle protestantische Kerken in Neder-
land is onze Gereformeerde Kerk de enige,
die het werk der Zending met kracht ter
hand heeft genomen en het aantal harer
zendingsposten voortdurend uitbreidt. Zeis
werden in het afgeloopen jaar weder twee
zendingsdienaren beroepen en trad ook Ze-
land actief in den arbeid der Zending op.

Zoo is er stof te over om God te danken
voor wat Hij aan onze Kerken schonk.
Moge die rijke zegen te meer ons aansporen,
om niet te verluuen in ijver, maar de
krachtspanning te verdubbelen. Blijve de
trouw aan de Belijdenis ongerept. Heersche
onder ons de broederlijke liefde, waardoor
de een den ander uitnemender acht en zelfs
bij geschil de onderlinge waardeering geen
schade lijdt. Zij het doel van aller streven
in de eerste plaats gericht op de eere
onzes Gods. En moge bovenal het geestes-
lijk leven in onze Kerken toenemen, opdat
we werkelijk een licht en zout der wereld
kunnen zijn.

Een belangrijk jaar wacht ons. De Synode
onzer Kerken zal straks te Zwolle worden
gehouden en een periode van drie jaar
weer afsluiten. Reeds bereiden de Kerken
het agendum voor deze Synode voor. Zij
er wijsheid en voorzichtigheid bij onze
kerkelijke leidslieden, opdat onze Kerken
blijven voortschrijden in den weg, waarop
de zegen Gods ons wachten kan.

Een der ernstigste vragen op Zending-
gebied blijft de geldquaestie. Er is geen
Zendingvereeniging in ons vaderland, die
niet voortdurend met tekorten worstelt. En
ook onze Deputaten voor de Zending
moeten telkens bij de Kerken om een
nieuwe collecte komen vragen. De Zending
is nu eenmaal geen goedkoop werk. De
tractanten onzer Zendingdienaren in Indië
moeten veel hooger zijn dan die van de pre-
dikanten hier te lande, omdat de levensstan-
daard in Indië duurder is. En bij deze
tractanten komt nog zooveel voor scholen,
hospitelen enz. Ongetwijfeld brengen onze
Kerken reeds thans voor de Zending zeer
hooge offers. Indien men eens vergelijkt,
wat aan collecten bijeenkomt voor de
Theologische School of de Vrije Universi-
teit, voor de hulpbehoevende Kerken of de
kas der emeriti predikanten, dan zal men
zien, hoe de collecten der Zending die alle
verre overtreffen. Er wordt voor de Zending
gemiddeld per jaar f 100.000 aan collecten
bijgebracht, voor de Vrije Universiteit
slechts 14.500 gulden.

Maar hoe groot de overvaardigheid voor
de Zending ook wezen moge, er is toch
geen kwestie van, dat hetzij onze Kerken,
hetzij de verschillende Zendingvereenigin-
gen met de inkomende middelen volstaan
kunnen. Er is vooral op onze Buitenbe-
zitningen in den laatste tijd een groote be-
goerte naar het Evangelie ontstaan; terrein
na terrein werd voor de Zending open-
gesteld; de velden zijn wit om te oogsten;
en indien het aantal onzer missionarissen
kan vertienvoudigd worden, zou nog in den
ogenblikkelijken nood niet voorzien zijn.
En in steen van uitbreiding bedacht te
kunnen wezen, klagen de meeste Zending-
vereenigingen in ons land, dat ze zelfs
reeds bezette posten zullen moeten opgeven,
wanneer niet in den finantieelen nood wordt
voorzien.

Nu heeft ongetwijfeld de ervaring geleerd,
dat een Zending, die rechtstreeks van de
Kerk uitgaat gelijk de onze, ook wat de
finantieele verzorging betreft, een grooten
voorsprong heeft. Dit kan ook niet anders.
Een vereeniging blijft de zaak van enkele
particulieren. Ge kunt er lid van worden
of niet. Of ge er aan geven wilt, een vaste
contributie of een extra gave, hangt van
uw goede gezindheid af. En als het Bestuur
met een noodkreet bij u aanklopt, omdat
de bodem der schatkist weder zichtbaar is,
dan komt allicht de gedachte bij u op, —
een eelt Hollandsche gedachte, — dat
men niet verder springen moet dan zijn
peilstok lang is. Met welk recht heeft
het Bestuur weer nieuwe terreinen bezet,
wanneer de middelen toch zoo karig zijn?
Het gevolg is, dat er altoos weer een
nieuwe bedelbrief komt, alsof zulk een
bodemoos vat ooit te vullen ware.

Geheel anders staat de zaak daarentegen,
zoodra ge de Zending kerkelijk maakt.
Want de Zending gaat dan niet van een
Bestuur uit, maar van uw eigen gemeente;
ge hebt zelf den Zendingdienaren mede be-
roepen en ge draagt mee de verantwoor-
delijkheid van zijn uitdijing. Het hangt
hier dus niet van uw goedheid af, of ge
lid der zendingsvereeniging worden wilt;
omdat ge lidmaat der Kerk zijt, staat ge

met den zen
En voor de
kan nu de o
van de Kerk
niet meer af
maar op ge
Kerk gecolli-
tere Kerken
de wijkbroe
om elke we
drage te vr
twielfd aan
danken, dat
heid het hoo
genootschapp
harer zooveel
als onze Ger-

Maar al zo
ons voorbeel
der inkomst
toch zou de
zaam gehol
vaardigheid
zeker zou he
van de oogen
de Zending g
bronnen haat
te doen uitste
zooveel wat s
aan de Zending
Ook hier gele
huisgenooten
men aan de
Er ligt een ziel
een Kerk to
het Evangelie
en de arme
die in erger
zijn, aan hun

De vraag
overweging, o
hulpbronnen
collecten en c
zoo zwaar bel

Nu leert de
dat degenen, l
wordt, zoo s
kosten van h
dragen. Noch
noch die te A
de zendingsdi
denen onderho
dat zoodra er
heidenwereld i
voor het onde
en wat meer i
gemeente van
armoede en g
discipelen dan
buisd, d. w. z.
nemen, want
waardig. En
dagen niet l
worden, toeh
dit woord ook
Kerk moge een
zendend zorgje
meente is, ma
het Evangelie
bekeerden zelf
Dienst des Wo
ordinantie doo
ingesteld en de
varen wanneer
haaft. Wat m
wordt gewoonl
Eerst als de
voor zijn pred
trekking op de
Maar al mo
komen, toch z
moeten arbeid
gevormd heeft,
tiele lasten te
is, dat in de
Evangelie gebra
cultuurvolkeren,
nijverheid en la
genoeg middelen
hoofte der Dien
Zending in om
tot volkeren, d
van cultuur sta
of nijverheid h
te arm zijn on
kunnen brengen
wilde volkssta
onbekend artik
uitsluitend in d
kan zelfs de Ov
innen dan in
En hoe zou er
dat deze volke
souden brengen
hun Zendingdien

Vandaar dat
dikant bij de
in het Zondag
vraag aan de
ander middel l
gaf deze artik
onder den titel
dienst der Zem
als een uitwag
Zendingvereeni
toekomst der Zem
komt, kort sa
evenals de Zem
eigenlijken Zend
des Woords, o
onderwijs en
kranken, zij op
en de nijverheid
Het liefst zou
verschillende 2
Zendingraad in
commerciale b
Zendingraad zo
verschillende go
deponeren in o
Christelijke jon
deren kunnen v
dubbel voordeel
zou de winst va
de Zending kom
door worden g
het Christelijk
versterkt, de in
keijf worden ge